

گم‌گشته در غبار زمان

دره وینالس، غربی‌ترین منطقه کوبا، چشم‌اندازی سحرآمیز از تپه‌ها و غارهاست، جایی که زندگی از راه کشت تنباکو می‌چرخد. یک نویسنده کوبایی این جایگاه میراث جهانی را پیش از آنکه قدم به آنجا گذارد، از طریق کتاب‌ها کشف کرد.

تنباکو به توجه خاصی نیاز دارد. بعضی می‌گویند وقتی کشاورزان با تنباکو صحبت می‌کنند بونه‌ها بهتر رشد می‌کنند.

رینا ماریا رودریگز

نویسنده و شاعر کوبایی

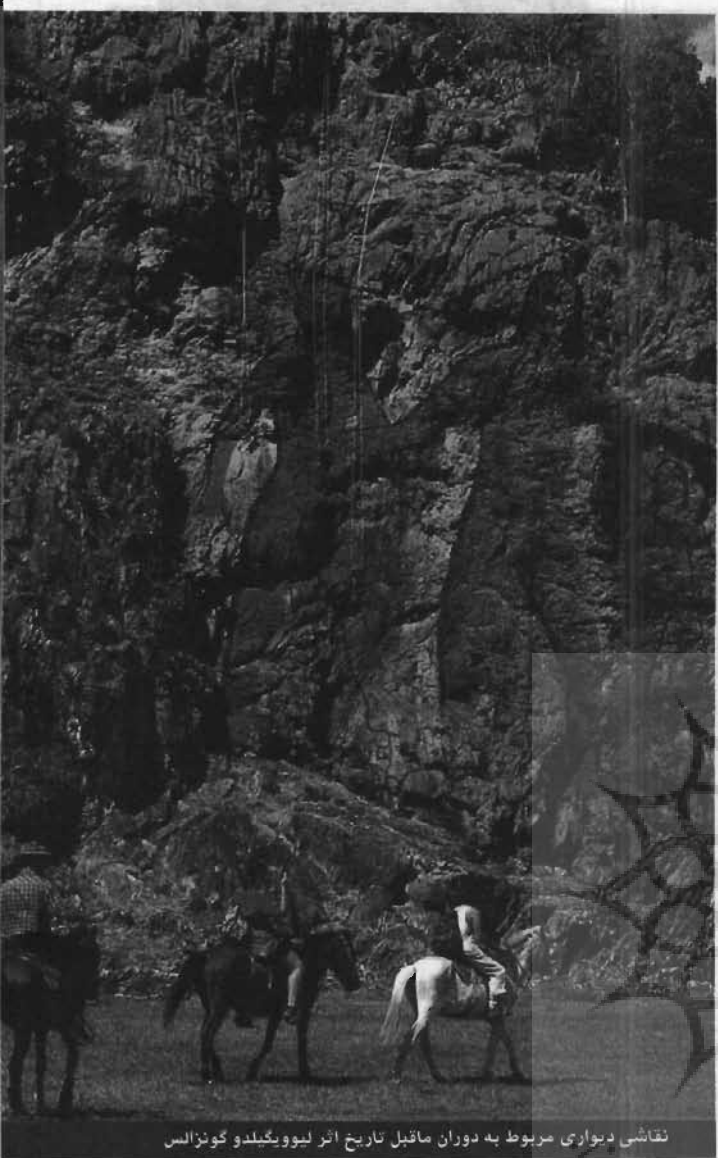
در قسمت غربی کوردیلرا د گوانیکو در دامنه سیرا دلوس ارگانوس منطقه‌ای پوشیده از صخره‌های آهکی به نام mogotes وجود دارد. این تپه‌های بزرگ که قله‌های مدور دارد، در اثر پس‌روی آب دریا در بیش از دو میلیون سال پیش و در طول دوره ژوراسیک شکل گرفته‌اند. در این سرزمین که تحولات تاریخی بسیاری را پشت سر گذارده است، هنوز می‌توان نشانه‌هایی از صخره‌های عظیم و پرتگاه‌ها و شیارهای ناشی از فرسایش زمین را مشاهده کرد.

تنباکو در دره کشت می‌شود. برگ‌های قرمز عجیب که غالباً در اثر درصد بالای خاک نمکی پژمرده‌اند اما تابش دائم آفتاب به آنها حیات می‌بخشد. من همیشه در رؤیای دره وینالس بودم اما هرگز جرئت رفتن به آنجا را نداشتم. در مدرسه می‌توانستم تصویر برگ‌های پرپشت تنباکو در کتاب درسیام لمس کنم و گرم‌هایی را که از آنها تغذیه می‌کنند و آهسته و حریصانه عطر خوش تنباکو را قبل از بلعیدن گیاه استشمام می‌کنند ببینم. من در یک شهر بتنی زندگی

پیام یونسکو ۱۴ شماره ۳۷۱

دره وینالس در نوامبر ۱۹۹۹ به‌عنوان جایگاه فرهنگی ارزشمندی با مزارع سنتی و معماری روستایی، در فهرست میراث جهانی یونسکو ثبت شده است. روش‌های قدیمی کشاورزی هنوز در وینالس به‌کار برده می‌شوند. خصوصاً برای کشت تنباکو. جمعیت وینالس ترکیبی از اقوام گوناگون معرف توسعه فرهنگی جزایر کارائیب، به‌ویژه کوبا است. مأخذ: بیست‌وسومین گزارش اجلاس کمیته میراث جهانی، چهارم دسامبر ۱۹۹۹.

نقاشی دیواری مربوط به دوران ماقبل تاریخ اثر لیوویکلندو کونزالس

ندهید می‌توانید آنها را با قایق کوچک روباز موسوم به دینگی، کاوش کنید.

جویبارها به آهستگی از میان سنگ‌های آهکی عبور می‌کنند و با گل رس مگوته که از بالا به پایین سرازیر است آمیخته و به حلالی از مواد معدنی و خاک مسی مبدل می‌شوند. سپس هر دوی آنها بر روی سقف و دیوارهای غارها ته‌نشین شده، رنگ سطوح را به سبز شیری-اخراپی تغییر داده و چشم‌انداز را اسرارآمیز می‌کنند. ما تنها ۱۵۰ کیلومتر از هاوانا فاصله داریم، اما درحقیقت میلیون‌ها سال از آنجا دور هستیم.

جایی که طبیعت نقاشان را فرا می‌خواند.

بازگشت به وینالس به بازگشت به یک موزه شباهت دارد. سکوتی بر آن حکمفرماست. آرامش اسرارآمیزی در مه رقیق صبحگاهی وجود دارد. در روستای وینالس به کلیسایی ساخته شده در قرن گذشته می‌رسیم با نیمکت‌های تیره‌رنگ که بارها بازسازی شده‌اند. بوی کهنگی با بوز غذا در آمیخته است.

بارندگی شدید در فصول بارانی نمای مجلل و باشکوه خانه‌ها را که حالا به موزاییک‌های رنگ و رو رفته شباهت دارند خراب کرده است.

دست‌های کوبایی‌ها که همواره اجسام را لمس می‌کند و گذشته را ارج می‌نهد، نرده‌های چوبی جلوی خانه‌ها را فرسوده است. مانند همه روستاهای کشور من، وینالس هم یک میدان مرکزی دارد. مظهر نظم و ترتیب در میان آشفستگی و سرگردانی.

چهار کیلومتر خارج از روستا، بر دیواری مربوط به دوران ماقبل تاریخ تصویر دو خواهر خودنمایی می‌کند. نقاشی دیواری تحسین‌انگیزی به طول ۱۲۰ متر که توسط گونزالس هنرمند کوبایی شاگرد دیگو روبرو استاد مکزیک نقاشی دیواری ترسیم شده است. او تصاویر حیوانات و سایر موجودات دوران ماقبل تاریخ را نیز ترسیم کرده است.

کسانی که اشعار خوزه لزامالیما را (۷۶-۱۹۱۲) با نام زیرتاق وینالس نخوانده‌اند

می‌کردم، اگرچه احساس لمس شبنم بر روی دستم آنقدر قوی بود که هنوز وقتی آن را به یاد می‌آوردم بسیار واقعی به نظر می‌رسد. برگ تنباکو، درخشان و سبز همانند دوران کودکی است. قبل از اینکه بوییده، جویده یا سوزانده شود قهوه‌ای سوخته می‌شود مانند زمان است و در دوران پیری دود می‌شود.

کشاورزان، بیشتر اهل جزایر کاناری‌اند، حدود ۱۸۰۰ م. به این دره آمدند و کشت تنباکو را در سراسر منطقه شروع کردند و عموماً به ولتا آباژو شهرت دارند. اکنون بعد از دویست سال تنباکو همچنان مانند خون در رگ‌های دره وینالس جریان دارد و هر سال ۶۶۱ هزار کوئینتال (هر کوئینتال = صد کیلوگرم) تنباکو در این دره تولید می‌شود.

بهترین برگ‌ها به هاوانا فرستاده می‌شود، جایی که صدها کارگر موسوم به تورکدارس و اوئیلادورس به روش دستی آنها را می‌پیچند و تبدیل به سیگار برگ می‌کنند.

کوبا سالانه ۶۵ میلیون سیگار برگ تولید می‌کند. سیگارها در جعبه‌هایی از چوب سدر بسته‌بندی و به سراسر دنیا صادر می‌شوند.

کشت تنباکو نیازمند صبر است. بعضی عقیده دارند که اگر با تنباکو صحبت کنید بهتر می‌روید. پس از کاشتن بذرها (بین ماه‌های اکتبر و دسامبر)، زمان درو و بسته‌بندی اهمیت حیاتی دارد، در این زمان محصول از نظر اسیدی، ترش و یا خراب بودن مشخص می‌شود. دره همانند تنباکو است - منصف، قانع و آرام و محصور.

مردمی که هرگز دره وینالس در ایالت پیناردیو کوبا را ندیده‌اند، باید بدانند که این منطقه دارای تنوع گیاهی و جانوری بی‌نظیری مانند چوب‌پنبه نخل، درخت بلوط تمساح و درخت اژدهاست. پرندگان دره - ناآشنا با تمدن و موسیقی‌ای غیر از موسیقی خود - تنوع بی‌نظیر و نام‌های جالب‌توجهی دارند. مثل مرغ مقلد.

کاوش غارها با نوای داستان‌ها

در این نقطه بود که سرخپوستان گاناجاتابی خانه‌های ابتدایی خود را در غارهای آهکی ساختند. آثاری از این مردم چادرنشین همراه با فسیل‌های پستانداران که در میان صخره‌ها خوابیده‌اند در این منطقه به‌جا مانده است. در اعماق غارها ماهی‌های آلبنیو (بی‌رنگدانه) و خفاش‌های پروانه‌ای آرام و سبک پرواز می‌کنند. بعضی از غارهای بزرگ مانند کوئه‌وادل‌پندو که در ۱۹۲۰ کشف شد، نزدیک به چهار کیلومتر رود زیرزمینی دارد که اگر به داستان‌های ترسناک راهنماهای روستایی اهمیت

یا هرگز نقاشی‌های رموس هنرمند کوبایی را ندیده و به نقاشی دیواری ماقبل تاریخ فکر نکرده‌اند، باید بدانند که این دره برآمده از اعماق اقیانوس نزدیک به دماغه غربی جزیره بیش از هر چیز جایگاه هنر است، منطقه‌ای که در آن طبیعت قاب را تدارک دیده و در انتظار آمدن نقاشان است.

اما چگونه می‌توان از این دره خداحافظی کرد؟ از صخره‌ها و گودال‌هایش؟ از معاشرش در صخره‌های آهکی و ستون‌های استالاکمیتی زیبایش؟ از صف طولانی درختان نخل با شکم‌های برآمده و با آلوهای قرمز رنگ که با آمدن تابستان نورانی و درخشان می‌شوند؟ از جویبارهای موج‌ها که پر از ماهی‌های کور هستند؛ از انعکاس صدای جنگیدن خروس‌ها - در یک کارخانه و یا از نقاشی ارزان روی دیوار زرد و یک رستوران در منطقه توریستی هاوانا؟ چگونه می‌توان به خانه بازگشت؟